

Frågor och svar om Humant papillomvirus (HPV)

Vad är Humant papillomvirus, HPV?

Det är ett virus som orsakar vårtor och onormal vävnadstillväxt på hud och slemhinnor. Det finns mer än 100 typer av viruset och de flesta är ofarliga. Några virus kan på sikt ge upphov till cancer i livmoderhalsen och andra orsakar könsvårtor, så kallade kondylom. Vårtorna är ofarliga men kan vara svåra att behandla. Varje år insjuknar omkring 450 kvinnor i Sverige i livmoderhalscancer och 150 kvinnor dör varje år av sjukdomen.

Är HPV vanligt?

Det förekommer över hela världen och är den vanligaste sexuellt överförbara infektionen. Många smittas redan under tonåren. Man räknar med att så många som 70 procent av alla sexuellt aktiva kvinnor och män får infektionen en eller flera gånger. Vid cancer i livmoderhalsen återfinns humant papillomvirus i 99 procent av fallen.

Är HPV farligt och vilka symtom ger infektionen?

Infektionen ger som regel inga symtom och läker oftast ut av sig själv. Hos en liten del blir infektionen långdragen och kan i sin tur leda till cellförändringar. Dessa utvecklas i värsta fall till cancer i livmoderhalsen i samverkan med andra faktorer som till exempel rökning. Ibland kan infektionen även orsaka könsvårtor, kondylom, som så småningom läker ut av sig själva.

Hur smittsamt är det?

Viruset är smittsamt och överförs vid kontakt mellan slemhinna och könsorgan. Är man infekterad av viruset så kan man smitta även om man inte har några symtom.

Kan man behandla HPV?

Det finns ingen behandling mot infektionen och vårtorna försvinner oftast av sig själva. Uppkommer cellförändringar tas dom bort innan de övergår till cancer.

Hur undviker man att smittas?

Använd kondom. Den ger ett gott skydd mot sexuellt överförda sjukdomar såsom HPV, klamydia, gonorré, herpes simplex, hepatit och HIV.

Kondom ger säkrare sex.

Går det att förebygga HPV-infektion?

Man kan vaccinera sig och det ger ett gott skydd mot de vanligaste HPV-typerna. Trots vaccinering är det viktigt med cellprovtagning eftersom det finns fler HPV-typer som kan smitta. I Västerbotten kallas kvinnor till gynekologisk hälsokontroll vart tredje år, från 23 till 50 års ålder, och därefter vart femte år upp till 60 års ålder då allmänna kontroller upphör.

Vilket vaccin ges mot HPV?

Gardasil är det vaccin som läkemedelskommittén i Västerbotten har beslutat ska användas i länet.

För vem gör vaccinet mest nytta?

Vaccinet är förebyggande och bör därför helst ges före sexuell debut.

En person som redan är infekterad med någon virustyp som vaccinet skyddar mot, kan ändå vaccinera sig mot de återstående virustyperna som ingår i vaccinet. Detta innebär att nyttan avtar med ålder.

Gardasil är idag godkänt för ungdomar och kvinnor från 9 till 26 år.

Vilket skydd ger vaccination mot HPV?

Det är fyra virusstammar man vaccinerar sig emot, virustyperna 16 och 18 som ger upphov till livmoderhalscancer i uppemot 70 procent av fallen och virustyperna 6 och 11 som ger upphov till könsvärtor i cirka 90 procent av alla fallen.

Vaccinet ger däremot inget skydd mot pågående infektion

Hur många injektioner ska man ta?

Vaccinationsserien består av tre separata doser á 0,5 ml som ges enligt följande:

Första injektionen vid valt tillfälle

Andra injektionen två månader efter den första injektionen

Tredje injektionen sex månader efter den första injektionen

Hur ges vaccinet?

Vaccinet ges som en injektion i en muskel på överarmen eller på låret.

Vilka biverkningar kan inträffa i samband med vaccinationen?

Vanligaste biverkningarna hos mer än en på tio vaccinerade är feber och lokala besvär på injektionsstället som rodnad, smärta, svullnad, blödning och klåda.

Hur gör man för att få vaccinet?

Du kontaktar din hälsocentral och får ett recept förskrivet och tid för vaccination.

Från och med 18 år upp till 26 års ålder kan vaccination även utföras på infektionskliniken Norrlands universitetssjukhus. Mottagningstiden är måndag till fredag 8.30–9.30. Ingen tidsbeställning eller remiss är nödvändig.

Kostnader för vaccinet

Läkemedelsförmånsnämnden har beslutat att vaccinet Gardasil ska ingå i läkemedelsförmånen för kvinnor från 13 år till dag före 18 år. Det innebär att en kvinna i denna åldersgrupp inte behöver betala mer än 1 800 kronor för alla tre vaccinationerna. Övriga betalar fullt pris (i dagsläget 1 118 kronor per dos).

Förutom vaccinet så tillkommer en kostnad för vaccinationen, oavsett ålder, med 100 kronor per besök och 50 kronor för recept vid telefonkontakt eller 100 kronor för recept i samband med läkarbesök.

Förvaring av vaccinet

Vaccinet ska förvaras svalt i kylskåp (2°C–8°C). Det får ej frysas.

Förvara injektionssprutan i ytterkartongen. Den är ljuskänslig.

Var kan jag få mer information?

Västerbottens läns landsting

<http://www.vll.se>

Socialstyrelsen

<http://socialstyrelsen.se>

Smittskyddsinstitutet

<http://www.smittskyddsinstitutet.se>

FASS

www.fass.se